

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมความเป็นเลิศทางวิชาการ สาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ และเพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐกับข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ สาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ
3. เพื่อจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ของความเป็นเลิศทางวิชาการ สาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณะบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ รองคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ฝ่ายบริหารหรือรองคณบดีที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ อาจารย์ผู้สอน ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐทั้ง 13 แห่งทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2545 รวมจำนวน 919 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือผู้ทรงคุณวุฒิจากกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 13 คน ใช้สำหรับการพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้อง และ ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มที่ 2 คือ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ รองคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ฝ่ายบริหารหรือรองคณบดีที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และอาจารย์ที่สังกัดสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้ง 13 มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2545 จำนวน 279 คน เป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ กลุ่มที่ 3 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 8 คน สำหรับการหาผลสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้น้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม และความสอดคล้องขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ลักษณะแบบสอบถามเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยใช้มาตราแบบลิเคอร์ท 5 ระดับ จำนวน 117 ข้อ ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายปิด ใช้สำหรับพิจารณาให้น้ำหนักคะแนนความสำคัญขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่จะนำมาใช้บ่งบอกถึงความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากแบบสอบถามชุดแรก เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ และความเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามตัวบ่งชี้ และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาความเที่ยงด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งทำการหาความเที่ยงของเครื่องมือทั้งฉบับและหาความเที่ยงของเครื่องมือแยกเป็นองค์ประกอบแต่ละด้าน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป STATISTICA 6.0

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นในการพิจารณาตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ขั้นต่อไป จากความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มตัวอย่างที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างที่ 2 และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามชุดแรกที่ผ่านการพิจารณาจากการวิเคราะห์ขั้นต้นโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis = EFA) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป STATISTICA 6.0 จะได้องค์ประกอบที่เกิดจากการรวมตัวกันของตัวบ่งชี้ต่าง ๆ องค์ประกอบที่ถือว่าใช้ได้ต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ ประการแรก องค์ประกอบแต่ละตัวต้องมีตัวแปรหรือตัวบ่งชี้เดี่ยว ๆ ที่จะบรรยายตัวประกอบนั้น ๆ ตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป ประการที่สอง ตัวประกอบต้องมีค่าไอเกน (Eigen Value) มากกว่า 1 ขึ้นไป และประการสุดท้ายตัวบ่งชี้เดี่ยวแต่ละตัวจะต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.45

ตอนที่ 3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในแต่ละองค์ประกอบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในด้านความเหมาะสม คือ พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แตกต่างจากศูนย์หรือไม่ ถ้าตัวแปรใดไม่มีความสัมพันธ์กันหมายความว่าตัวแปรนั้นไม่มีองค์ประกอบร่วมและไม่ควรจะนำเมทริกซ์นั้นมาใช้วิเคราะห์ สำหรับค่าที่จะใช้ประกอบการพิจารณา ได้แก่ ค่าสถิติของ Bartlett ซึ่งเป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานว่า

เมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) หรือไม่โดยพิจารณาจากค่า Bartlett's test of sphericity และค่าความน่าจะเป็น นอกจากนี้ยังพิจารณาได้จากดัชนีไกเซอร์ – เมเยอร์ – ออลคิน (Kaiser – Mayer – Olkin measure sampling adequacy = MSA) ซึ่งถ้าค่า KMO มากกว่า 0.80 จะมีความเหมาะสมมาก และถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.50 ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.0 และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างระหว่างโมเดลการวิจัยกับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป STATISTICA 6.0 ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างสเกลขององค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบ จากตัวบ่งชี้ทั้งหมด 23 ตัวบ่งชี้ และสร้างสเกลองค์ประกอบของตัวบ่งชี้รวมความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ จากองค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดน้ำหนักคะแนนความสำคัญขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบของความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ จากความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มตัวอย่างที่ 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างที่ 3

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้รวมความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ สรุปตามขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลการพิจารณาคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมสำหรับบ่งชี้ความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ จากแบบสอบถามชุดที่ 1 ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ได้ตัวบ่งชี้จำนวน 97 ตัวบ่งชี้ จาก 9 องค์ประกอบของความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนี้

- 1.1 องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย 37 ตัวบ่งชี้
- 1.2 องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย 23 ตัวบ่งชี้
- 1.3 องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้

- 1.4 องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้
- 1.5 องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วย 11 ตัวบ่งชี้
- 1.6 องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้
- 1.7 องค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้
- 1.8 องค์ประกอบที่ 8 ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้
- 1.9 องค์ประกอบที่ 9 ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้

2. การวิเคราะห์เพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ออกเป็น โมเดลย่อย ๆ 9 โมเดล ก่อนทำการวิเคราะห์องค์ประกอบผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในแต่ละองค์ประกอบ พบว่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบมีความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันดีมาก และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยัน เพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่าได้ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Measures) ระหว่างโมเดลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยกับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในรูป ค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 8.350, 13.462, 0.601, 0.305 และ 3.519 ตามลำดับ ที่องศาอิสระ (df) 2, 9, 2, 2 และ 5 ตามลำดับ วัดในรูปของดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าระหว่าง 0.983 – 0.999 และวัดในรูปของดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าระหว่าง 0.924 – 0.997 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ทุกโมเดล แสดงว่าโมเดลการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ดีมาก และนอกจากนี้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า แสดงว่า ตัวบ่งชี้ทั้งหมดเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของแต่ละองค์ประกอบ จากผลการวิเคราะห์ได้ตัวบ่งชี้ทั้งหมด 23 ตัวบ่งชี้ พร้อมทั้งค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบในวงเล็บที่สามารถนำไปสร้างสมการ ต่อไปซึ่งได้แปลงเป็นคะแนน 100 คะแนน สรุปได้ ดังนี้

1. คุณภาพผลงานวิจัย

1.1 จำนวนบทความวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่และงานสร้างสรรค์ที่รับการประเมินโดยผู้ประเมิน อิสระต่อจำนวนอาจารย์ (26)

1.2 สัดส่วนของจำนวนอาจารย์นิสิต/นักศึกษาต่อปีที่ได้รับการสนับสนุนให้ไปเสนอผลงาน วิจัยภายนอกมหาวิทยาลัย (26)

1.3 ร้อยละของนักวิจัยที่มีผลงานที่มีคุณภาพสูงและมีระบบการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อ

พัฒนางานวิชาการระดับประเทศในรอบ 3 ปี (28)

1.4 จำนวนงานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาการแก้ปัญหาและบริการวิชาการ
แก่สังคมในรอบ 3 ปี (27)

2. คุณภาพหลักสูตร

2.1 การวัดและประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด (19)

2.2 คณะกำหนดเกณฑ์การพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์/การศึกษาอิสระ
ให้สอดคล้องกับสาขาศึกษาศาสตร์อย่างชัดเจน (20)

2.3 การสอบวิทยานิพนธ์เป็นไปอย่างเปิดเผย (20)

2.4 เป้าหมายของหลักสูตรครอบคลุมทั้งทักษะในเชิงคิดวิเคราะห์ งานวิจัย และคุณลักษณะ
เฉพาะในแต่ละสาขาวิชา (19)

1.5 หลักสูตรและรายวิชาที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมกับระดับการศึกษาในระดับมาก (20)

1.6 เนื้อหาในรายวิชาของหลักสูตรทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันของชาติและของโลก (20)

3. ทรัพยากรการเรียนรู้

3.1 จำนวนฐานข้อมูลที่ทันสมัยเอื้อต่อการเรียนการสอนในสาขาศึกษาศาสตร์
ระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับมาก (25)

3.2 ผลการประเมินระบบการจัดการและการให้บริการห้องสมุดคณะอยู่ในระดับสูง (27)

3.3 ผลการประเมินระบบการจัดการและการให้บริการโสตทัศนูปกรณ์อยู่ในระดับสูง (27)

3.4 ผลการประเมินระบบการจัดการและการให้บริการห้องคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูง (27)

4. ภาระงานสอนของอาจารย์

4.1 จำนวนชั่วโมงโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของอาจารย์ที่สอนสาขาศึกษาศาสตร์
ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยที่สังกัด (27)

4.2 อัตราส่วนระหว่างจำนวนนิสิต/นักศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาต่ออาจารย์
(31)

4.3 จำนวนนิสิต/นักศึกษาโดยเฉลี่ยในความดูแลวิทยานิพนธ์/การศึกษาอิสระของอาจารย์ (32)

4.4 จำนวนชั่วโมงโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ที่อาจารย์จัดสรรให้นิสิต/นักศึกษาในความดูแล
เข้าพบและซักถามปัญหา (28)

5. กระบวนการเรียนการสอน

5.1 มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการสอนผู้ใหญ่ (adult learning) (22)

5.2 ตรวจสอบได้ว่ามีการใช้กิจกรรมที่เห็น ผลงาน วิธีคิด และการปฏิบัติจริงในการสอน
ของอาจารย์ (24)

5.3 มีการสอบถามความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และความพึงพอใจ ของนิสิต/นักศึกษา ต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน (24)

5.4 การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมของนิสิต/นักศึกษาโดยเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (24)

5.5 มีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือปฏิบัติการแก้ไขเพื่อให้คะแนนประเมิน การสอนโดยนิสิต/นักศึกษามีระดับสูงขึ้น (22)

3. การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้รวมความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ก่อนทำการวิเคราะห์องค์ประกอบผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวบ่งชี้ใหม่ทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบมีความเหมาะสมดีมาก และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบตัวบ่งชี้รวม ความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่าเรียงลำดับค่าองค์ประกอบ จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทรัพยากรการเรียนรู้ คุณภาพหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน คุณภาพผลงานวิจัย และ ภาระงานสอนของอาจารย์ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.870, 0.843 , 0.834, 0.822 และ 0.781 ตามลำดับ ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้มีความแปรผันร่วมกับ องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้รวมความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ใน มหาวิทยาลัยของรัฐ ร้อยละประมาณ 62, 61, 60, 56, และ 45

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดน้ำหนักคะแนนความสำคัญขององค์ประกอบและ ตัวบ่งชี้รวมความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิให้น้ำหนักกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ต่างๆ เรียงลำดับความสำคัญโดยพิจารณาค่าเฉลี่ยเลขคณิต จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ดังนี้

1. องค์ประกอบกระบวนการเรียนการสอน คิดเป็น 9.12 คะแนน
2. องค์ประกอบคุณภาพผลงานวิจัย คิดเป็น 9.00 คะแนน
3. องค์ประกอบคุณภาพหลักสูตร คิดเป็น 8.87 คะแนน
4. องค์ประกอบทรัพยากรการเรียนรู้ คิดเป็น 8.25 คะแนน
5. องค์ประกอบภาระงานสอนของอาจารย์ คิดเป็น 7.12 คะแนน

ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้

1. มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการสอนผู้ใหญ่ (adult learning) คิดเป็น 9.25 คะแนน
2. การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมของนิสิต/นักศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คิดเป็น 8.75 คะแนน
3. ตรวจสอบได้ว่ามีการใช้กิจกรรมที่เห็น ผลงาน วิธีคิด และการปฏิบัติจริงในการสอนของอาจารย์ คิดเป็น 8.62 คะแนน
4. มีการสอบถามความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และความพึงพอใจ ของนิสิต/นักศึกษา ต่อการจัดการกระบวนการเรียนการสอน คิดเป็น 8.00 คะแนน
5. มีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือปฏิบัติการแก้ไขเพื่อให้คะแนนประเมินการสอน โคนนิสิต/นักศึกษามีระดับสูงขึ้น คิดเป็น 7.28 คะแนน

ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบคุณภาพผลงานวิจัย ดังนี้

1. จำนวนบทความวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่และงานสร้างสรรค์ที่รับการประเมินโดยผู้ประเมินอิสระต่อจำนวนอาจารย์ คิดเป็น 9.50 คะแนน
2. ร้อยละของนักวิจัยที่มีผลงานที่มีคุณภาพสูงและมีระบบการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนางานวิชาการระดับประเทศในรอบ 3 ปี คิดเป็น 8.62 คะแนน
3. จำนวนงานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาการแก้ไขปัญหาและบริการวิชาการแก่สังคมในรอบ 3 ปี คิดเป็น 8.50 คะแนน
4. สัดส่วนของจำนวนอาจารย์นิสิต/นักศึกษาต่อปีที่ได้รับการสนับสนุนให้ไปเสนอผลงานวิจัยภายนอกมหาวิทยาลัย คิดเป็น 7.37 คะแนน

ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบคุณภาพหลักสูตร

1. หลักสูตรและรายวิชาที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมกับระดับการศึกษาในระดับมาก คิดเป็น 9.12 คะแนน
2. เป้าหมาย ของหลักสูตรครอบคลุมทั้งทักษะในเชิงคิดวิเคราะห์ งานวิจัย และคุณลักษณะเฉพาะในแต่ละสาขาวิชา คิดเป็น 9.00 คะแนน
3. เนื้อหาในรายวิชาของหลักสูตรทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันของชาติและของโลก คิดเป็น 8.62 คะแนน
4. การสอบวิทยานิพนธ์เป็นไปอย่างเปิดเผย คิดเป็น 8.00 คะแนน
5. คณะกำหนดเกณฑ์การพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์/การศึกษาอิสระให้สอดคล้องกับสาขาศึกษาศาสตร์อย่างชัดเจน คิดเป็น 7.37 คะแนน

6. การวัดและประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด คิดเป็น 7.25

คะแนน

ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบทรัพยากรการเรียนรู้ ดังนี้

1. จำนวนฐานข้อมูลที่ทันสมัยเอื้อต่อการเรียนการสอนในสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับมาก คิดเป็น 9.25 คะแนน
2. ผลการประเมินระบบการจัดการและการให้บริการห้องสมุดคณะอยู่ในระดับสูง คิดเป็น 8.87 คะแนน
3. ผลการประเมินระบบการจัดการและการให้บริการ ไลบรารีอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูง คิดเป็น 8.12 คะแนน
4. ผลการประเมินระบบการจัดการและการให้บริการห้องคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูง คิดเป็น 8.12 คะแนน

ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบภาระงานสอนของอาจารย์

1. จำนวนนิสิต/นักศึกษาโดยเฉลี่ยในความดูแลวิทยานิพนธ์/การศึกษาอิสระของอาจารย์ คิดเป็น 9.25 คะแนน
2. จำนวนชั่วโมงโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ที่อาจารย์จัดสรรให้นิสิต/นักศึกษาในความดูแล เข้าพบและซักถามปัญหา
3. จำนวนชั่วโมงโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของอาจารย์ที่สอนสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยที่สังกัด คิดเป็น 8.37 คะแนน
4. อัตราส่วนระหว่างจำนวนนิสิต/นักศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ต่ออาจารย์ คิดเป็น 8.12 คะแนน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้รวมความเป็นเลิศทางวิชาการ สาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ และเพื่อทดสอบความสอดคล้อง กลมกลืนของโมเดลโครงสร้างกับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพัฒนาเป็นตัวบ่งชี้รวม ความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ จากผลการวิจัยมีประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวบ่งชี้รวมความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่ผ่านการให้น้ำหนักคะแนนความสำคัญ จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 องค์กรประกอบ ซึ่งมีคะแนนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนน ระหว่าง 7.12 – 9.12 จะเห็นได้ว่าคะแนนแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญใกล้เคียงกัน เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ กระบวนการเรียนการสอน (9.12) คุณภาพผลงานวิจัย (9.00) คุณภาพหลักสูตร (8.87) ทรัพยากรการเรียนรู้อื่น (8.25) และภาระงานสอนของอาจารย์ (7.12) ทั้งนี้จากองค์ประกอบ ดังกล่าวทั้ง 5 องค์กรประกอบ มีความสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการของการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งสอดคล้องกับดัชนีตรวจสอบ คุณภาพและดัชนีประเมินคุณภาพระดับอุดมศึกษา ของทบวงมหาวิทยาลัย (2543) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (2545) ซึ่งเสนอหลักการ การกำหนดดัชนีประเมินคุณภาพภายนอก 7 ประการ คือ 1) ชี้ชัดถึงผลการจัดการศึกษาตามภารกิจ ของสถาบันอุดมศึกษา 2) สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามปฏิรูปในการจัดการศึกษาตามพ.ร.บ. การศึกษา 3) จำนวนไม่มากแต่ต้องมีความชัดเจน 4) มีดัชนีเพิ่มเติมเฉพาะกลุ่มสาขาได้ 5) มีความเข้ากันได้กับแนวทางการประกันคุณภาพ ของหน่วยงานต้นสังกัด 6) กระตุ้นให้เกิด การพัฒนาสถาบันและสาขาวิชาในสถาบันอย่างต่อเนื่อง 7) มีความเป็นสากล นอกจากนี้ องค์ประกอบดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับระบบพัฒนา และประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษา จากที่ประชุมคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ(2545) การวิจัยเรื่อง การจัดอันดับคุณภาพ มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ : แนวทางสำหรับทางประเทศไทย ตั้งกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ ในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่มีการสอนในระดับสูงกว่าปริญญาตรีของ ชูเวช ชาญสง่าเวช (2542) การวิจัยเรื่อง บนเส้นทางสู่คุณภาพ : และรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา ศึกษาในประเด็น การดำเนินมาตรการประกันคุณภาพ การใช้ประโยชน์ที่ข้อมูลคุณภาพ ตลอดจนการพัฒนา ระบบ กลไกการประกันคุณภาพ ของ อมรวิรัช นาคทรพรพ (2543) การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพ การศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ของ ศักดิ์ชาย เพชรช่วย(2540) และตัวบ่งชี้รวม ทั้ง 5 องค์กรประกอบ ที่ได้จากการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับ องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางการศึกษา จากการศึกษาค้นคว้าดังนี้

องค์กรประกอบด้านกระบวนการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย ของจรวจร ธรณินทร์ (2539) ซึ่งแบ่งองค์ประกอบ ของคุณภาพการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน และมองว่าในองค์ประกอบคุณภาพในการบริการและ

การจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีการประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการเรียนการสอน เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญ เช่นเดียวกับ แบลมการ์ด (1987) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาถึงคุณภาพของการศึกษาในระดับปริญญาตรีของประเทศออสเตรเลีย ในองค์ประกอบด้านกระบวนการ ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเรื่อง “บนเส้นทางสู่คุณภาพ : และรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา” ของอมรวิชัย นาคทรพ (2543) ที่ศึกษาการดำเนินมาตรการประกันคุณภาพ พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญในจำนวน 8 องค์ประกอบได้แก่ การจัดการเรียนการสอน และ งานวิจัยเรื่อง “การจัดอันดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ : แนวทางสำหรับประเทศไทย” ของชูเวช ชาญสง่าเวช (2542) พบว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่มีการสอนในระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือ การเรียนการสอน

สำหรับองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญรองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบคุณภาพผลงานวิจัย องค์ประกอบคุณภาพหลักสูตร องค์ประกอบทรัพยากรการเรียนรู้ และ องค์ประกอบภาระงานสอนของอาจารย์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญของความเป็นเลิศทางวิชาการ พบว่าคะแนนมีความใกล้เคียงกันมาก แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบที่กล่าวมาทั้งหมดมีความสำคัญใกล้เคียงกันที่จะนำไปอธิบายความเป็นเลิศทางวิชาการ สาขาศึกษาศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐรวมกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิให้น้ำหนักคะแนนความสำคัญของความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพในระดับบัณฑิตศึกษา และเห็นพ้องต้องกันว่า การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการหลายๆตัวรวมกัน

ส่วนตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญของความเป็นเลิศจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวในแต่ละองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญของความเป็นเลิศที่ใกล้เคียงกันมากเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 23 ตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญที่จะบ่งชี้ถึงความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้มีการศึกษาและกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินขึ้น เพื่อใช้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ดังกล่าวเป็นเครื่องสะท้อนให้สาธารณชน

ได้เห็นถึง “ผลของการจัดการศึกษา” และในขณะเดียวกันก็เพื่อให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกที่อาศัยมาตรฐานและตัวบ่งชี้เป็นเครื่องผลักดันให้เกิด “การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง”

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ ตัวบ่งชี้จำนวน 117 ตัวบ่งชี้เมื่อพิจารณาตามการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยและแนวคิดนักการศึกษา จะเห็นได้ว่าแต่ละตัวบ่งชี้มีความสำคัญเหมาะสมที่จะนำมาบ่งชี้ความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ แต่ตัวบ่งชี้เหล่านั้นถูกตัดออกไปเหลือเพียง 23 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาแล้วว่าตัวบ่งชี้ดังกล่าว ไม่แสดงถึงความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ตามนิยามศัพท์เฉพาะ ดังตัวอย่างเช่น จำนวนโครงการวิจัยเฉลี่ยต่อปีที่อาจารย์เป็นหัวหน้าโครงการ หรือในอีกส่วนหนึ่ง การคัดเลือกตัวบ่งชี้ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ ถ้าตัวบ่งชี้ไม่มีความสัมพันธ์ก็ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ตัวบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำก็จะถูกตัดออกไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าโมเดลโครงสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีความสอดคล้องกับข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ และน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ มีนัยสำคัญของสถิติทุกค่า แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง และตัวบ่งชี้ ทั้ง 23 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ในแต่ละองค์ประกอบของความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ และมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 28 องค์ประกอบ ที่เสนอเป็นดัชนีการประเมินคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ของทบวงมหาวิทยาลัย (2544) สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ (สมศ.) (2545) และสอดคล้องกับระบบพัฒนาและประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษา ของที่ประชุมคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ(2545) แสดงเป็นตารางเปรียบเทียบดังนี้

ตาราง 41 ตารางเปรียบเทียบขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ระหว่าง ผลการวิจัย ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.)และที่ประชุมคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ

ผลการวิจัย	ทบวงมหาวิทยาลัย	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.)	ที่ประชุมคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ
องค์ประกอบคุณภาพผลงานวิจัย	องค์ประกอบที่ 4 :การวิจัย 4.3 ผลงานการวิจัยสถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนางานข้อมูลการวิจัยที่สามารถเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยในวารสารวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและนอกประเทศ	มาตรฐานที่1 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ตัวบ่งชี้ 1.4 จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโทที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ทั้งหมด มาตรฐาน 4 มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ 4.1 จำนวนบทความวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่และงานสร้างสรรค์ต่อจำนวนอาจารย์ประจำ ตัวบ่งชี้ 4.2 จำนวนงานวิจัยที่นำไปใช้ในการเรียนการสอน การพัฒนาประเทศต่ออาจารย์ประจำ	ปัจจัยคุณภาพข้อที่ 10การพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอนและการวิจัย ข้อ10.4 พึงมีนโยบาย แผนงาน และการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย ปัจจัยคุณภาพข้อที่ 17 การพัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ต่อสังคม นโยบายและแผนงานในการพัฒนาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ให้เกิดประโยชน์ แก่กลุ่มเป้าหมาย และประชาชนทั่วไป

ตาราง 41 (ต่อ)

ผลการวิจัย	ทบวงมหาวิทยาลัย	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.)	ที่ประชุมคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ
องค์ประกอบคุณภาพหลักสูตร	<p>องค์ประกอบที่ 2: การเรียนการสอน</p> <p>2.1 หลักสูตร สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่เปิดสอนทุกหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านวิชาการและวิชาชีพ มีการประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ มีการบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง</p> <p>2.2 การวัดและประเมินผล สถาบันอุดมศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียน อย่างเป็นระบบ</p>	<p>มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานด้านการเรียนรู้</p> <p>ตัวบ่งชี้ 2.1 มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการสร้างประสบการณ์จริง</p>	<p>ปัจจัยคุณภาพข้อที่ 1 ทิศทางนโยบายของหลักสูตร</p> <p>บัณฑิตศึกษา หลักสูตรพึงมีการกำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงาน และการประเมินผล นอกจากนั้น พึงมีการกำหนดขอบเขต เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของหลักสูตร ไว้ให้ อย่างชัดเจน</p>

ตาราง 41 (ต่อ)

ผลการวิจัย	ทบวงมหาวิทยาลัย	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.)	ที่ประชุมคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ
องค์ประกอบทรัพยากรการเรียนรู้	<p>องค์ประกอบที่ 2 : การเรียนการสอน</p> <p>2.6 ปัจจัยเกื้อหนุน สถาบันอุดมศึกษา พึงจัดปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีห้องสมุด ตำรา หนังสือ วารสาร ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ</p> <p>มีเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้น และเสาะแสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกประเทศ</p>	<p>มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้</p> <p>ตัวบ่งชี้ 3.4 จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา</p> <p>ตัวบ่งชี้ 3.5 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษาเต็มเวลา</p>	<p>ปัจจัยคุณภาพข้อที่ 3 การบริหารทรัพยากร เพื่อให้มีทรัพยากรพอเพียงและเหมาะสมต่อการจัดการศึกษา พึงมีกระบวนการจัดสรรทรัพยากรที่ได้รับ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรให้ได้อย่างเต็มที่ รวมถึงการประเมินผลการใช้ทรัพยากรนั้นๆ นอกจากนั้นพึงมีระบบในการดูแลรักษาทรัพยากรที่ได้รับ การบริหารทรัพยากรที่เป็นระบบ รัดกุมและตรวจสอบได้</p>

ตาราง 41 (ต่อ)

ผลการวิจัย	ทบวงมหาวิทยาลัย	สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.)	ที่ประชุมคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ
องค์ประกอบภาระงานสอนของ อาจารย์	องค์ประกอบที่ 2 : การเรียนการสอน 2.2 อาจารย์ มีการกำหนด ภาระกิจของอาจารย์ไว้ชัดเจนและ มีการประเมินผลการปฏิบัติ ภารกิจอย่างสม่ำเสมอ	มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานด้านการ สนับสนุนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ 3.1 อาจารย์ประจำ ทุกระดับต่อจำนวนนักศึกษา เต็มเวลา	ปัจจัยคุณภาพข้อที่ 10 การพัฒนาคุณภาพด้าน การเรียนการสอนและการวิจัย

ตาราง 41 (ต่อ)

ผลการวิจัย	ทบวงมหาวิทยาลัย	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.)	ที่ประชุมคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ
องค์ประกอบกระบวนการเรียนการสอน	<p>องค์ประกอบที่ 2 : การเรียนการสอน</p> <p>2.3 สถาบันอุดมศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีการทำแผนการสอน การเตรียมการสอน การทำรายละเอียด ชูวิชา การใช้นวัตกรรมในการสอน การประเมินผล การเรียน และการประเมินการสอนของอาจารย์</p>	<p>มาตรฐานที่ 2มาตรฐานด้าน การเรียนรู้</p> <p>ตัวบ่งชี้ 2.1 มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และประสบการณ์จริง</p> <p>ตัวบ่งชี้ 2.2 ความเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพ การสอนของคณาจารย์</p>	<p>ปัจจัยคุณภาพข้อที่ 10 การพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอนและการวิจัย</p> <p>10.2 พึ่งกำหนดให้อาจารย์จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ โดยมีการวางแผนการสอน การดำเนินการสอน การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยี และการจัดการวัดผลหรือประเมินพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา</p>

จากผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ภาพรวมโดยพิจารณานำหนักองค์ประกอบของสเกลองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบที่ได้มาจากการวิเคราะห์เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ องค์ประกอบทรัพยากรการเรียนรู้ คุณภาพหลักสูตร คุณภาพนิสิต/นักศึกษา คุณภาพผลงานวิจัย และภาระงานสอนของอาจารย์ ซึ่งผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับการให้น้ำหนักคะแนนความสำคัญ ความเป็นเลิศทางวิชาการ จากการศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยเหตุผลที่ว่า การวิเคราะห์ในตอนต้นที่ 1 นั้น ทำการวิเคราะห์โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้แต่ละตัว ส่วนในตอนต้นที่ 2 นั้น เป็นการวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักความสำคัญของความเป็นเลิศทางวิชาการ ในแต่ละตัวบ่งชี้โดยไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ และ ตัวบ่งชี้ 23 ตัวบ่งชี้ พบว่ามีค่าใกล้เคียงกันมาก แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบต่างๆ ตลอดจนตัวบ่งชี้ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีความสำคัญร่วมกันที่จะอธิบายถึงความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าองค์ประกอบต่างๆ ทั้ง 5 องค์ประกอบมีความสำคัญใกล้เคียงกัน ดังนั้นเมื่อต้องการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ จึงควรพิจารณาองค์ประกอบทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน จึงจะมีความเหมาะสมกว่าการพัฒนาเพียงองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น

1.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้ สาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ สามารถนำตัวบ่งชี้รวมที่ได้ไปใช้ในการสร้างและพัฒนาฐานข้อมูล เพื่อการติดตามการดำเนินงานและประเมินตนเองของสาขาวิชา ซึ่งเป็นการสร้างกลไกในการควบคุมคุณภาพภายในองค์กร

1.3 จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ตัวบ่งชี้ความเป็นเลิศทางวิชาการ ดังนั้นจึงควรนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการของการศึกษา ทั้งระบบอย่างสอดคล้องและต่อเนื่อง โดยพิจารณาบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย

1.4 จากผลการวิจัยครั้งนี้ สาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ สามารถใช้ตัวบ่งชี้ที่ได้แสดงถึงมาตรฐานสูงสุดของการศึกษาที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาตัวบ่งชี้รวมความเป็นเลิศทางวิชาการเท่านั้น ดังนั้นควรนำตัวบ่งชี้รวมที่ได้ไปพัฒนาเป็นเกณฑ์ในการประเมินการดำเนินงานของสาขาวิชา เพื่อเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษาของสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ

2.2 จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะสาขาศึกษาศาสตร์เท่านั้น ดังนั้นจึงควรศึกษาในลักษณะเดียวกันทุกสาขาวิชาในมหาวิทยาลัย โดยศึกษาลักษณะเฉพาะของแต่ละสาขาวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้รวมที่เหมาะสมของแต่ละสาขาวิชา

2.3 จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนั้น จึงควรศึกษาข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง นักวิชาการ ประชาชน ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ของสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ

2.4 จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะข้อมูลที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาศึกษาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนั้นจึงควรศึกษาข้อมูลจากสภาพที่เป็นจริง โดยคัดเลือกมหาวิทยาลัยที่ได้มาตรฐานและนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร